

Järjestö

10.6.2026

Eduskunnan hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

VNS 12/2025 vp Valtioneuvoston maaseutupoliittinen selonteko

Yleiset huomiot

SAK pitää valtioneuvoston maaseutupoliittista selontekoa tärkeänä ja ajankohtaisena kokonaisuutena, joka tuo esiin maaseutualueiden keskeisen merkityksen koko Suomen kestävästä kehityksestä, huoltovarmuudesta ja alueellisen tasapainon kannalta. Selonteko tunnistaa oikein maaseudun moninaiset roolit sekä keskeiset haasteet, kuten väestön vähenemisen, palveluverkon heikkenemisen ja työvoiman saatavuuden ongelmat.

Pidämme erityisen tärkeänä, että maaseutupoliittikkaa tarkastellaan poikkihallinnollisesti ja paikkaperustaisesti, jolloin eri alueiden erityispiirteet huomioidaan päätöksenteossa.

Samalla kuitenkin korostamme, että selonteon toimenpide-ehdotuksissa tulee vahvemmin huomioida työelämä, osaavan työvoiman saatavuus ja työntekijöiden asema.

Digisyrjäytyminen voi johtaa myös kokonaisvaltaisempaan syrjäytymiseen, palvelujen siirryttyä sähköiseen muotoon. Väestö- ja työpaikkakato yhdistettynä maaseudun autioitumiseen ovat riski myös huoltovarmuudelle. Uhkana on, että nuorempi väki jättää maaseudun ja vanhempi sinne jäljelle jäävä väki syrjäytyy.

Työvoiman saatavuus ja työelämän kehittäminen

Osaamisen kehittämiseen tulee panostaa merkittävästi. Koulutuksen saavutettavuus on selonteon mukaan heikentynyt monilla alueilla, mikä vaarantaa työvoiman saatavuuden ja alueellisen kehityksen. Selonteossa tunnistetaan oikein, että osaavan työvoiman saatavuus on keskeinen maaseudun kehityksen pullonkaula. Selonteko tuo esiin osaamistarpeiden muutoksen (digitalisaatio, vihreä siirtymä, monialaisuus), mikä on tärkeä havainto.

Näihin vastaaminen edellyttää vahvaa koulutusjärjestelmää ja riittäviä koulutusresursseja myös harvaan asutuilla alueilla.

Selonteossa todetaan, että maaseutualueilla koulutustaso on noussut, mutta se on yhä alhaisemmalla tasolla kaupunkeihin verrattuna. Korkeasteen tutkinnon suorittaneiden määrä on lisääntynyt, mutta työikäisistä enemmistöllä on keskiasteen tutkinto. Toisen asteen koulutuksen

Järjestö

10.6.2026

saavutettavuus ja saatavuus vaikuttavat merkittävästi elämänpolkuun ja uravalintoihin. Työpaikoilla tapahtuvan koulutuksen merkitys kasvaa, ja työelämään tulevien koulutusta on tärkeä suunnata kasvaviin ja uusiin tehtäviin myös maaseutualueiden talouden ja sektoreiden kontekstissa. Ammatillisen koulutuksen merkitys korostuu tässäkin yhteydessä. Mahdollisuus kouluttautua ja työllistyä vaatii yhteistyötä. Oppilaitosten ja työpaikkojen välistä kuilua on syytä madaltaa entisestään.

Julkiset palvelut ja hyvinvointi

SAK pitää erittäin huolestuttavana selonteossa kuvattua julkisten palvelujen heikentymistä maaseudulla. Palveluverkkojen harveneminen heikentää palvelujen saavutettavuutta ja lisää eriarvoisuutta. Lisäksi se kohdistuu erityisesti jo valmiiksi haavoittuvassa asemassa oleviin.

Lisäksi palvelumuutokset vaikuttavat suoraan työllisyyteen, erityisesti naisvaltaisilla aloilla kuten sote-sektorilla.

Selonteossa todetaan, että kansalais- ja vapaaehtoistoiminta kantaa jo nyt merkittävän vastuun palveluista. SAK painottaa, että tämä ei voi korvata julkista vastuuta.

Talous, investoinnit ja työn murros

Selonteossa tuodaan esiin maaseudun merkittävä rooli biotaloudessa, energiassa, teollisuudessa ja matkailussa.

Pidämme tärkeänä, että vihreä siirtymä luo myös työpaikkoja maaseudulle ja työntekijöiden oikeudet turvataan rakennemuutoksessa.

Keskeiset kehittämissuhteet

SAK pitää selonteon suuntaa lähtökohtaisesti oikeana, mutta painottaa, että maaseutupolitiikka ei saa keskittyä pelkästään elinkeinoihin ja investointeihin.

Keskiössä tulee olla yhtä lailla myös ihmiset, työ ja arjen toimivuus. Näiden vahvistaminen on edellytys sille, että maaseutu säilyy elinvoimaisena, houkuttelevana ja oikeudenmukaisena osana Suomea.

Työntekijöiden näkökulmaa erilaisine haasteineen voisi tuoda vielä enemmän esille yhdessä työnantajien haasteiden yhteydessä. Maaseudun

Järjestö

10.6.2026

ongelmat koskevat molempia osapuolia. Esim. työmatkaliikenne ja digitaalinen saavutettavuus tästä esimerkkeinä.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Ville Roslakka
alue- ja järjestöasiantuntija
ville.roslakka@sak.fi